

Knjige: Predvidi naj se skladiščni prostor za 110 000—160 000 zvezkov z letnim prirastkom od 5000—6000 zvezkov. Nekako v 10—17 letih bo treba misliti na prej omenjeni knjižni silos za izločene knjige.

Revije: Predvidevamo, da bo knjižnica imela čez 20—30 let 50 000 do 70 000 letnikov revij. Letni priristek se predvideva na 1500 letnikov.

Na podlagi prej navedenih podatkov potrebujemo skladiščni prostor: za knjige (110—160 000 zvezkov) 447—650 m², za revije (50 000—70 000 letnikov) 828—1160 m², skupaj torej 1275—1810 m². Za knjige je potrebno okrog $\frac{1}{3}$, za revije pa okrog $\frac{2}{3}$ skladiščnega prostora. Pri knjigah predvidevamo 80 % oktavov in 20 % kvartov, pri revijah pa 20 % oktavov in 80 % kvartov. V splošnem je še predviden skladiščni prostor tekočih revij za okrog 1500 letnikov v izmeri 50 m² in s posebnimi policami. Pri dokumentacijskemu oddelku pa je predviden skladiščni prostor za standarde 40 m² in za patentne spise 40 m².

Skladišče za mrtvo literaturo — knjižni silos — je lahko ločeno od knjižničnega poslopja, po možnosti v neposredni bližini in tako, da bi se dalo v etapah po potrebi dograjevati. S centralizacijo mrtvih knjižnih fondov se bo po grobi cenitvi zbralo v 30 letih 100 000—150 000 knjižničnih enot.

S tem sem podal nekaj splošnih osnov, zahtevkov in smernic za sodobno knjižnično poslopje in sicer predvsem za strokovne tehniške knjižnice z nekaterimi podatki iz projekta za novo poslopje Centralne tehniške knjižnice, ki je predvideno na novem Trgu revolucije v Ljubljani. Dejstvo pa je, da predstavlja sodobna knjižnica zapleten organizem, za kar nam še manjka izkušenj in za kar je potreben* intenziven študij tako bibliotekarja kakor arhitekta, kajti zlepa ni objekta, ki bi se tako poredkoma projektiral in gradil, obenem pa doživljal znatne spremembe v zahtevah in osnovah.

UREDITEV IN OPREMA JAVNIH KNJIŽNIC

Ančka Korže

V povojnih letih se je javno knjižničarstvo pri nas razvijalo dokaj neenotno in nenačrtno. Javne knjižnice so nastajale spontano kot samostojne ustanove ali pod okriljem raznih kulturnih in športnih društvenih organizacij. V tovarnah so rasle sindikalne in tovarniške knjižnice, razen njih pa še vrsta knjižnic pri raznih upravnih organih in zavodih. Knjižnice so bile deležne precejšnje družbene podpore.

Po statistiki je bilo leta 1951 v Sloveniji 1223 javnih ljudskih in sindikalnih knjižnic z razmeroma majhnim številom 605 000 knjižnih zvezkov. To ogromno število knjižnic se je postopoma selekcioniralo

in leta 1961 lahko ugotovimo le še 525 javnih ljudskih knjižnic (štete so tudi sindikalne) z 1 123 000 knjižnimi zvezki. To več kot 50 odstotno zmanjšanje števila javnih knjižnic v tem desetletnem obdobju ne bi bilo vznemirljivo, saj je vrsta knjižnic imela izredno majhen knjižni fond in ni imela pravih pogojev za obstoj in delovanje, če bi se preostale knjižnice kontinuirano razvijale naprej. Šibka nabavna politika, zanemarjanje kadrovskih problemov, nakup nove literature in zlasti še sodobnejša gradnja in ureditev knjižnic, vse to je oviralo rast sodobnejših knjižnic. Naj navedem nekaj podatkov: slovenske javne ljudske knjižnice so se v nabavni politiki usmerjale skoraj izključno v leposlovje in se povprečje nakupa poučne literature v teh knjižnicah giblje med 5—10 %. Zato danes nobena ljudska knjižnica v celoti ne ustreza zahtevam in nalogam, ki bi jih morala opravljati, saj posvečajo svojo dejavnost pretežno izposoji leposlovja, kar pa je le del njihovih nalog. V letih 1951—1961 je knjižni fond javnih knjižnic narasel komaj za 518 000 knjižnih zvezkov — torej v 10 letih povprečno za okoli 1000 knjig na knjižnico. Kako je s knjižničarskim kadrom, pa nam povedo naslednje številke: od 199 knjižničarskih delavcev, ki so stalno zaposleni v javnih knjižnicah, jih je opravilo strokovne izpite le 60 % in sicer 16 bibliotekarjev, 63 knjižničarjev in 32 knjižničarskih manipulantov.

Te ugotovitve nam nalagajo dolžnost, da javno knjižničarstvo hitreje saniramo in prilagodimo družbenim potrebam. Vsako zapostavljanje in zanemarjanje tega problema bo čedalje slabše odsevalo v našem splošnem družbenem razvoju. Javne knjižnice morajo biti temelj in osnova za ves sistem izvenšolskega izobraževanja in kulturne dejavnosti. Neprestano upadanje pošolskega izobraževanja je pripisati predvsem tudi slabi organizaciji in založenosti knjižnic z ustrežno literaturo, zlasti v manjših mestih in na podeželju. Večina teh manjših knjižnic si ne more privoščiti strokovno usposobljenega knjižničnega kadra, že tako skromni knjižni fondi pa ostajajo neizkoriščeni, oziroma služijo zelo ozkemu krogu uporabnikov. Taka nesmotrna organizacija knjižnic, ki dejansko niso knjižnice, temveč le neurejene in malo rabljene zbirke knjig, je ne samo predraga za naše razmere, pač pa tudi skrajno neučinkovita. Izoblikovati je treba tip javne knjižnice s področju primerno literaturo in s konkretnimi nalogami v okolju, kjer nastajajo ali delujejo.

Zakon o knjižnicah postavlja občinske matične knjižnice za osrednje knjižnične ustanove, namenjene javnosti. To je tip knjižnice, ki ga šele oblikujemo in mu bomo v prihodnje dajali največ poudarka. Za matične knjižnice so bile že imenovane nekatere študijske knjižnice in vrsta ljudskih knjižnic. K splošnemu izobraževanju so doslej nedvomno največ prispevale študijske knjižnice, ki jih imamo v Sloveniji devet. Te knjižnice so nastale z željo, da se tudi izven glavnega kulturnega središča omogoči širšemu krogu prebivalstva izobraževalno, kulturno

in znanstveno delo. V zadnjih letih so se razvijale oziroma dopolnjevale tako, da danes lahko govorimo o knjižnicah dveh različnih smeri ali dveh različnih tipov. Študijske knjižnice v Mariboru, Murski Soboti, Celju, na Ravnah in v Kopru so svojo glavno obliko dejavnosti kot pokrajinske knjižnice znanstvenega tipa obdržale in posvečajo vedno več pozornosti zbiranju in hranjenju gradiva pokrajinskega in krajevnega značaja, čeprav so v glavnem finančno vezane na skupščine tistih mest, kjer imajo sedež. Ostale naše študijske knjižnice pa postajajo osrednje knjižnice in zajemajo v svoje področje dela vso knjižničarsko dejavnost. Razen mariborske študijske knjižnice so vse imenovane za matične knjižnice občin, nekatere tudi za več občin skupaj.

Lahko rečemo, da so osrednje knjižnice, ki so razširile svojo dejavnost na vsa knjižničarska področja, postale vzor za formiranje tistega tipa občinske javne knjižnice, ki ga želimo izoblikovati v bodočnosti v vseh občinskih centrih. Seveda ne moremo pričakovati, da bodo v vseh občinah obstajale knjižnice s tako obsežnim in izbranim knjižnim fondom in s tako kadrovske zasedbo, saj zato ni osnovnih pogojev, vendar je mogoč podoben program dela tudi v manjšem obsegu in v skromnejših pogojih. Važno je, da se tako strokovno kot organizacijsko približamo oblikam dejavnosti, ki jih izvajajo te knjižnice, tudi v knjižnicah tistih občin, ki so na začetku poti. Osrednja knjižnica v Kranju na primer ima študijski oddelek, ki opravlja naloge pokrajinske znanstvene knjižnice, oddelek za množično izposojajo knjig oziroma ljudsko knjižnico, pionirsko knjižnico in oddelek za matično službo ter inštruktorsko pomoč knjižnicam v občini. Osrednja knjižnica v Novi Gorici združuje prav tako študijsko knjižnico, pionirski oddelek in ljudsko knjižnico. Študijska knjižnica v Novem mestu postaja osrednja knjižnica in je matična za občino Novo mesto. V zadnjih letih je začela razvijati še ljudsko knjižnico, pod svojim okriljem je ustanovila pionirsko knjižnico in ob njej diskoteko, ki je prva te vrste v Sloveniji. Veliko se ukvarja z organizacijo mreže javnih knjižnic na svojem področju. Podobno je usmerjena knjižnica v Ptujju.

Pri nas splošno razširjene ljudske knjižnice so se prav tako po kvaliteti in obsegu razvijale različno. Medtem ko so si nekatere ljudske knjižnice v večjih središčih pridobile ugled in jih po kvaliteti dela in izboru knjižnega fonda lahko vzporejamo z osrednjimi knjižnicami, imamo tudi ljudske knjižnice, ki so samo skromne izposojevalnice pretežno leposlovne literature. Te so običajno strokovno neurejene, brez ustreznega kadra in jih komaj lahko imenujemo knjižnice, čeprav so največkrat edina knjižnična ustanova v občini. Močnejše ljudske knjižnice v občinah zato postajajo matične, pridobile so si vsaj osnovne pogoje, da lahko prevzemajo to službo. Seveda te funkcijske spremembe knjižnic nalagajo občinam obveznosti, ki jih ni mogoče prezreti. Na-

dalje je treba reorganizirati knjižnično službo in predvsem knjižnice same. Potrebna jim je kvalitetnejša nabavna politika, pravilna ureditev knjižnega fonda, boljši kadri, zlasti pa sodobnejši prostori in oprema. Delavska knjižnica v Ljubljani na primer ima kot ljudska knjižnica odličen knjižni fond, vendar zaradi pomanjkanja prostorov nima pogojev za izvajanje dejavnosti, ki bi jih morala opravljati kot osrednja matična knjižnica občine Ljubljana-Center, čeprav je v zadnjem letu izvedla nekaj uspešnih sprememb v poslovanju. Ljudska in matična knjižnica občine Kočevje je sodobno urejena, vendar že sedaj premajhna za potrebe osrednje knjižnične ustanove. Najbolj ji manjka študijski oddelek s čitalnico, ki bi bil v takem občinskem središču nujen in za katerega knjižnica zbira literaturo že veliko let. Predvsem ima lep izbor periodičnega tiska. Zato lahko rečemo, da doživljajo vse ljudske knjižnice, ki so bile v zadnjih dveh letih imenovane za matične, obdobje korenitih sprememb, ki smo jih dolžni načrtno usmerjati.

Tak razvoj knjižnic kaže, da se bodo v Sloveniji izoblikovali trije tipi javnih knjižnic:

1. Študijske knjižnice v večjih kulturnih središčih, ki bodo zbirale domoznastveno gradivo, literaturo splošno izobraževalnega pomena in znanstveno literaturo. To gradivo bo na razpolago širši javnosti in dopolnilo višjim šolam in šolam druge stopnje.

2. Matične knjižnice v občinskih središčih, ki bodo obenem tudi osrednje knjižnice občin in bodo združevale vse knjižničarske dejavnosti. V manjših središčih bodo morale zagotoviti vse potrebe po izobraževalni literaturi in za zagotovitev kulturnih potreb prebivalstva. Te ustanove v občinah morajo odstranjevati razlike v razvoju kulturnega življenja v mestu in na podeželju.

3. Ljudske knjižnice, ki bodo skrbele v prvi vrsti za izposojno na dom in bodo po obsegu lahko zelo različne. V velikih mestih, kjer so študijske knjižnice prevzele skrb za izobraževanje, bodo ljudske knjižnice razvijale predvsem stike z bralci in skrbele za izposojno na dom. Na podeželju pa bodo ljudske knjižnice predvsem izposojevalnice, ki bodo delovale v sklopu občinskih matičnih knjižnic ali pa bodo priključene kulturnim in prosvetnim ustanovam, organizacijam in zavodom.

S tako mrežo javnih knjižnic upamo doseči pomembnejše izboljšanje našega knjižničarstva.

Ugotovitve, da po osvoboditvi ni bila v Sloveniji na novo zgrajena niti ena knjižnica, dovolj zgovorno kažejo na skromne razmere, v katerih se je razvijalo naše knjižničarstvo. Z načrti za gradnjo knjižnic se doslej nihče ni sistematično ukvarjal in tudi o sodobnem opremljanju knjižnic več razpravljamo šele zadnja leta. Javne knjižnice so bile največkrat odvisne od bolj ali manj ustreznih adaptacij.

Tudi v primeru, ko so v nekaterih občinah gradili nove kulturne domove, so bile knjižnice potisnjene ob stran in so dobile neustrezne ali premajhne prostore. Knjižnica v Kočevju je v drugem nadstropju novega športnega doma, prav tako sta v nadstropju novega kulturnega doma knjižnici v Zagorju in Brežicah. V Trziču je knjižnica v prvem nadstropju dvoriščne stavbe. Seveda v takih pogojih knjižnice precej izgubijo na funkcionalnosti, ker so skrite in odmaknjene, za bralce pa neprijetne zaradi stopnišč in jih neradi obiskujejo, če ni nujno potrebno.

Če bomo hoteli bogastvo znanja v knjigi zares izkoristiti, ga približati bralcu in knjigo načrtno vključiti v sistem splošnega izobraževalnega dela, bo treba načrtnje graditi in planirati knjižnične prostore in zgradbe in dopovedati urbanistom in občinskim možem, da spadajo v načrtovanja za določena področja naselij (od 3000—5000 prebivalcev) tudi knjižnice prav tako kot šole, ambulante, otroška igrišča, varstvene ustanove, trgovine itd.

V Sloveniji je bilo v zadnjih desetih letih adaptiranih 22 javnih knjižnic, torej približno 2 na leto, in vsega 2 študijski knjižnici. Od doslej imenovanih 37 občinskih matičnih knjižnic jih je dve tretjini v neustreznih prostorih in brez potrebne opreme. Matična knjižnica občine Ljubljana-Moste (40 000 prebivalcev) ima okrog 50 m² površine, čeprav ima 6400 stalnih obiskovalcev in izposodi do 85 000 knjig na leto. Knjižnica ima en sam izposojevalni prostor, nobene čitalnice in je brez pionirskega oddelka, čeprav je imela v letu 1964 vpisanih 3000 mladih bralcev, nima upravnih prostorov ne skladišč za neustrezno in zastarelo literaturo in ne najnужnejših sanitarij. Prostori so vlažni, knjige propadajo in le prizadevanju knjižničarskega osebja je pripisati uspehe, ki jih kljub nemogočim delovnim pogojem še dosegajo. V podobnem položaju je knjižnica v občini Ljubljana-Siška (50 000 prebivalcev), ki obdana z najmodernejšimi stavbami, v bližini impozantne športne hale v Tivoliju, ob najmodernejših samopostrežnicah ždi v stari neugledni stavbi v prostorih s 70 m² površine, kar ustreza trisobnemu stanovanju srednje velike družine. Ali občinski odgovorni ljudje lahko najdejo izgovor za tak položaj te pomembne knjižnične ustanove, ki ima na leto 33 000 obiskovalcev in izposodi do 92 000 knjig? Takih knjižnic imamo v Sloveniji še vrsto, zlasti v manjših občinah.

Tudi večina naših študijskih knjižnic je v podobnem položaju. Za vse je značilno skrajno pomanjkanje prostorov, večjih adaptacij sta bili deležni v zadnjem času le študijska knjižnica v Mariboru, ki je zgradila na dvorišču knjižnice nov skladiščni objekt, ter študijska knjižnica v Celju, ki gradi v podaljšku stare grajske stavbe nove prostore. Vse druge knjižnice rešujejo problem pomanjkanja prostorov, kakor vedo in znajo. V študijski knjižnici v Kopru, ki ima svoje prostore v več sto let stari stavbi, postaja obtežitev s knjigami tako nevarna, da

grozi, da se stropi porušijo. Študijska knjižnica v Novem mestu je v preteklem letu zaradi neustreznih in zastarelih dimnih naprav doživela požar, ki bi lahko napravil nepopravljivo škodo na knjižnem in drugem gradivu kulturno-zgodovinskega pomena, ki ga skrbno hrani in zbira ta knjižnica že 20 let. Le naključju je pripisati, da do večje katastrofe ni prišlo.

Naj navedem nekaj osnovnih zahtev, ki jih je treba upoštevati, kadar gre za gradnjo sodobne knjižnice. Knjižnica naj bo čimbolj v središču, v bližini drugih kulturnih in izobraževalnih ustanov, vendar odmaknjena od cestnega hrupa ali vsaj obrnjena tako, da hrup ne pride do prostorov, ki so namenjeni študiju in stiku z bralcem. Knjižnični prostori naj bodo čim lažje dostopni, v pritličju ali še bolje v visokem pritličju, po možnosti brez večjega števila stopnic. Važna je osvetlitev prostorov. Obiskovalci naj berejo v vseh prostorih knjižnice ob dnevni svetlobi, umetna razsvetljava pa mora biti topla in prilagojena dnevni, da si bralci, ki so dalj časa v knjižnici, ne utrujajo oči. Za knjižno gradivo je zelo škodljiva direktna sončna svetloba, zato je treba skladišča knjig in izposojevalnice pravilno zaščititi. Knjižnice ne smemo postaviti v kletne ali druge vlažne prostore. Če je stavba v pritličju, mora biti ustrezno izolirana pred vlago, kajti knjige so zelo občutljive. Preveliko nihanje temperature in vlage v zraku pušča vidne posledice na knjigah, lotijo se jih razne plesni in druge bolezni. V takih neprimernih prostorih se kaj rade naselijo tudi žuželke in številni drugi mikroorganizmi, ki na knjižnem gradivu povzročajo nepopravljivo škodo.

Pri projektiranju ne smemo prezreti potrebe po obtežitvi, ki jo zahtevajo knjižnični prostori, še bolj važna pa je natančnost pri adaptacijah starih zgradb. Trdnost tal in stropov je zlasti pomembna v skladiščih in izposojevalnicah, ki so urejene na prost pristop, kjer je lahko istočasno večje število bralcev. Obremenitev cenimo za 1 m široko polico normalne višine (2—2,20 m) s približno 500 knjigami, kolikor jih sprejme, na 400—500 kg.

Prostori knjižnice so lahko različno veliki, seveda glede na število bralcev, ki jih knjižnica oskrbuje z literaturo, in na število prebivalstva določenega kraja, mesta ali občine, če gre za osrednjo ali občinsko matično knjižnico. Prostori naj obsegajo izposojevalnico za odrasle bralce, izposojevalnico za mladino in pionirje, čitalnice z določenim številom sedežev in za določene namene. Čitalnica je lahko študijskega značaja, lahko je časopisna ali mladinska čitalnica, vse pa so prirejene tako, da se lahko uporabljajo za razne prireditve. Zato je važno, da je možno take prostore izolirati od drugih knjižničnih prostorov. Knjižnica mora imeti glede na naloge, ki jih opravlja, še prostore za posebne zbirke (zgodovinske, glasbene, geografske, narodopisne itd.), v osrednjih knjižnicah pa še za potujoče knjižnice. Vse večje knjižnice bodo imele pro-

store za informacijsko službo, za notranje knjižničarsko delo, upravne prostore in ustrezne sanitarije. Pri načrtovanju prostorov je važno, da morajo biti v vseh javnih knjižnicah izposojevalnice za odrasle in mladino prirejene na prost pristop, kajti ta način zahteva določne spremembe v izdelavi opreme in razporeditvi knjižnega gradiva.

Ob uvajanju sodobnejših metod dela z bralcem uvajamo tudi drugačen način urejanja in poslovanja knjižnic. Police do stropa v temnih, slabo zračenih in zanemarjenih skladiščih in knjižničar ob klasičnem trgovskem pultu, ki je značilen za naše starejše knjižnice, počasi izginjajo, uveljavlja se modernejši sistem prostega dostopa do knjig in ureditve knjižnega fonda po univerzalni decimalni klasifikaciji, ki se je doslej v javnih knjižnicah najbolj obnesel. V Sloveniji je sprejela ta sistem večina javnih knjižnic, ki so adaptirale svoje prostore. V knjižnicah z manjšim knjižnim fondom je mogoče postaviti v prost pristop vso knjižno zalogo, medtem ko večje knjižnice postavljajo v prost pristop aktualno literaturo, urejeno v kolekcijah po strokah ali jezikih. Ne samo, da je takšen sistem urejanja knjižnic prikladnejši za bralca, tudi knjižničarjevo delo dobi drugačno vsebino, saj postane predvsem svetovalec bralcu. Vsa knjižnica je urejena tako, da se knjižni fond, s katerim knjižnica razpolaga, čimbolj približa neposredno bralcu in je vse njeno poslovanje podrejeno temu cilju.

Povečane potrebe po prostorih in primernejši opremi so marsikje, zlasti v finančno šibkejših občinah, zavrle rast knjižnic ali pa je prišlo do zasilnih in neustreznih rešitev. Marsikatera že preurejena knjižnica ne kaže nove podobe, čeprav so se porabila za preureditev precejšnja sredstva. Miselnost, da izdelava knjižne police ni nobena posebnost in da jo lahko izdelava vsak mizar, je zelo zmotna. Imamo celo primere, ko so načrte za knjižne police izdelali arhitekti, pa vendar police ne ustrezajo, se podirajo in jih je treba sproti vezati med seboj, da zdržijo teže knjig.

Za tako opremljanje niso vedno krive knjižnice in majhna sredstva, veliko krivde je tudi v tem, da naša industrijska podjetja niso zainteresirana za serijsko izdelavo knjižnične opreme, ker je potrošnja pre-majhna. Edino podjetje, ki se ukvarja z izdelavo solidnih in stabilno izdelanih knjižnih polic iz lesa in kovine je »Avtokovinar« v Skofji Loki. Vendar je to pravzaprav obrtniško delo in ne serijska proizvodnja. To podjetje izdeluje poleg enostranskih in dvostranskih knjižnih polic za izposojevalnice še vozičke za prevoz knjig. Drugo podjetje, ki je pripravilo nekaj prototipov sodobne knjižnične opreme, je »Slovenijales-Kooperativa« v Ljubljani. Po arhitektovih načrtih so izdelali izposojevalno mizo, mizico za otroške slikanice, stojalo za odlaganje ročnih in šolskih torbic, ki je zlasti primerno za pionirske oddelke knjižnic, in stojalo za razstavljanje periodičnega tiska. Tudi ta oprema je zelo pri-

merna za knjižnice s prostim pristopom. Podjetje izdeluje to opremo samo po individualnih naročilih, kar izdelke podraži in si jih manjše knjižnice težje privoščijo. Knjižne police izdeluje serijsko še »Primat« iz Maribora, vendar za knjižnice odprtega tipa niso primerne, ker so kovinske. Uporabne so za večja skladišča in so tudi nekoliko višje od polic, ki se uporabljajo pri prostem pristopu.

Seveda je še druga oprema, ki bi jo lahko izdelovali serijsko, če bi našli solidnega proizvajalca. Izdelava katalognih omarič je na primer prepuščena individualnim načrtom in privatnim obrtnikom, čeprav uporabljajo knjižnice v Sloveniji samo dva formata katalognih listkov. Težave nastajajo tudi pri nabavi miz in stolov za čitalnice, vendar so tu možne najrazličnejše rešitve, saj imamo v Sloveniji več podjetij, ki se ukvarjajo s serijsko proizvodnjo teh artiklov. »Stok« v Duplici ima precej opreme te vrste in jo je mogoče naročiti v vseh večjih trgovinah lesne stroke. Podjetje ima tudi dovolj perspektov.

Investitorji knjižnic morajo razumeti, da so za sodobno opremo knjižnic določene norme, ki jih ni mogoče prezreti. Zato bo treba premagati lokalistične težnje in izdelave opreme za občinske knjižnice ne prepuščati občinskim mizarskim podjetjem z motivacijo, da sredstva, ki jih dajejo občine, ostanejo v občinah. Prav zaradi teh teženj imamo toliko različnih tipov opreme, kolikor imamo knjižnic.

Lahko rečemo, da so prvi začetki serijske izdelave opreme za javne knjižnice s prostim pristopom do knjig v teku, da pa bo potrebno še veliko prizadevanj, preden pride do širšega sodelovanja s podjetji.

Na zborovanju v Murski Soboti je bilo prikazanih nekaj barvnih diapozitivov o najuspelejši opremi knjižnic, ki so bile adaptirane v zadnjih nekaj letih. Te slike hrani republiška matična služba in so na razpolago vsem, ki se ukvarjajo s temi problemi.

STATISTIKA IN STATISTIČNI OBRAZCI V MARIBORSKI ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

Marija Gajšek

Mnenja o potrebi statistike v knjižnicah so že od nekdaj zelo deljena. Eni gledajo na statistiko kot na dodatno obremenitev bibliotekarja, drugi zopet kot na prepotrebno zlo. Pridružila bi se tem poslednjim in trdila z Goethejem, da »nam le številke pokažejo, ali je naš svet dobro ali slabo upravljan«.

Različnost mnenj izhaja pač iz tega, da je namen statistike le možnost primerjave organizmov istih značilnosti. Knjižnice pa so živi in dinamični organizmi, katerih skrajni vpliv je le težko zajeti v številke. To se pravi tisti vpliv, ki je kulturnoprosvetno najvažnejši. Primerjamo